

109849

SIVILINGENIØR BJØRN BJØRNVOLD

22/7-95 Aktuell debatt

Til minne om en frontkjemper

For ca. 3 uker siden ble en kjent forretnings- og industrimann fra Grenlandsdistriktet gravlagt.

Over tre hundre av hans venner og forretningsforbindelser møtte i kirken for å minne ham. Ca. 150 deltok også i minnestunden etter begravelsen. Mange av dem var frontkjemper. Avdøde var en av mange frontkjemper fra Grenlandsdistriktet.

Mellom 130 og 140 unge menn og kvinner fra Porsgrunns- og Skiensområdet meldte seg til krigs- og Røde Korstjeneste på finsk og tysk side mot russerne under krigen.

Noen av dem meldte seg til tjeneste i Finland allerede under vinterkrigen som varte fra oktober 1939 til mars 1940 og igjen under fortsettelseskrigen mot Russland i juni 1941.

I mellomtiden hadde mange av dem vært med i krigen i Norge mot tyskernes invasjon i april/mai-dagene i 1940.

De fleste meldte seg imidlertid til tjeneste på tysk side etter at Tyskland hadde begynt krigen mot Russland. De ble stort sett satt inn på Leningradfronten og i midt- og syd-Russland helt til Kaukasus.

Også frivillige avdelinger fra andre Europeiske land kjempet

på tysk side. De kom fra Holland, Belgia, Danmark og Spania. Dessuten deltok en divisjon frivillige fra Russland, flest fra Ukraina, på tysk side, under general Vlassov. Alle deltakerne i denne divisjon ble henrettet etter krigen.

Et stort antall av de norske frivillige falt i kampen. De største tapene fant sted på Finskefronten. 198 nordmenn falt ved Kiestenka og mange falt også ved Rovaniemi. På dette stedet er det ved finsk hjelp, men under sterk norsk motstand, bl.a. fra vår tidligere stortingspresident, reist en minnetavle over de falne nordmenn.

Boken «Tragedie i Karelen» forteller utførligere om disse kampene.

Hvem var det så som meldte seg til denne frivillige tjenesten for den krigsmakt som under krigen holdt Norge okkupert?

En kan gå ut fra at det ikke var ungdommer fra familier som i mellomkrigstiden hadde plassert seg på venstresiden i norsk politikk. De var stort sett tilhengere av Arbeiderpartiets propaganda for det «brukne gevær».

Mange av dem som meldte seg var svært unge og hadde vært medlemmer av ungdoms-

organisasjonene i de forsvarssvennlige partiene Fedrelagslaget og Nasjonal Samling eller «Leidangen» o.l.

På listen over de som meldte seg fra Porsgrunn og Skien finnes navn fra mange kjente familier. Deres navn er nå forholdsvis ukjent. Etter krigen gjaldt det å distansere seg fra dem som hadde vært frontkjemper. Hensynet til familiens sosiale omgang og deres barns og barnebarns velferd i skole og foreningsmiljø var årsaken til det.

Dessverre var frontkjempernes kamp forgjeves. Ved freds slutningen ble 10 tidligere selvstendige Europeiske nasjoner lagt under det kommunistiske regime. Det førte til utryddelse av flere 10-talls millioner av mennesker som ikke ville underkaste seg kommunismen.

I våre barns og barnebarns historiebøker er dette fremstilt som en seier for Europa.

Frontkjempernes innsats mot det Sovjetiske terrorvelde ble belønnet med flere års fengsel og straffarbeide, og tap av borgerlige rettigheter i 10 år. Det medførte for de yngste tap av utdannelsesmuligheter. Mulighetene for å få offentlige stillinger eksisterte ikke. Men frontkjemperne var stort sett ressurssterke og mange av dem gjorde det etter noen år godt i private næringer. Avdøde var en av dem. Det avtvang respekt og dette var det som gjorde at så mange fulgte ham til den siste hvile.

En mangeårig venn

Vården 22/7-95